

RETHINK EDUCATION.
REINVENT YOURSELF.

UNIVERSITY
OF
JOHANNESBURG

AFRIKAANSE TAALGIDS

TAALEENHEID

Saamgestel en bygewerk deur: Tisa Viviers

Inhoudsopgawe

1.	<i>Afrikaanse Woordelys en Spelreëls</i>	4
2.	Algemene Wenke	5
3.	Die werkwoord	9
4.	Hoof- en kleinletters	10
5.	Koppelteken	11
6.	Leestekens	12
7.	Lidwoord	15
8.	Naslaanbronne	16
9.	Skryfwyse – los of vas	17
10.	Taalseksisme	19
11.	Voegsel-s	20
12.	Woordvolgorde	20
13.	Nuutskeppings/Neologismes	21
14.	Tweetalige terminologielys	21
15.	Afkortings	30

In hierdie gids word baie min herhaal wat reeds in ander naslaanbronne en woordeboeke voorkom. In Afrikaanse vertalings/taalversorging gebruik ons die *Afrikaanse Woordelys en Spelreëls* (AWS – 2009) as die hoofnaslaanbron.

Goue reëls: Wees **konsekwent** in jou skryfwyse.
Skakel **verwarring** en **dubbelsinnigheid** uit.

Indien jy enigsins twyfel, raadpleeg jou woordeboeke en ander naslaanbronne oor en oor en oor!

1. Afrikaanse Woordelys en Spelreëls (2009)

Op bladsy xiii-xxii is 'n toeligting van hoe om die AWS met vrug te gebruik. Die AWS bestaan uit die volgende afdelings:

Die Spelreëls: Reëls vir spelling en skryfwyse (bl. 1-184)

Die Woordelys (bl. 185-470)

Die Afkortingslys (bl. 471-521)

Lys buitelandse geografiese name met afleidings (bl. 522-545)

Transliterasietabel (bl. 546-549)

Omgangsafrikaans: Skryfriglyne (bl. 550-553)

Terminologielys (bl. 554-576)

Die spelreëlgedeelte (bl. 1-184) behandel die volgende kwessies breedvoerig wat u in die inhoudsopgawe kan naslaan:

- Afbreek van woord
- Afkappingsteken
- Afkortings
- Akuutteken
- Deelteken
- Diftonge
- Getalle, syfers en simbole
- Gravisteken
- Hoof- en kleinletters
- Kappie
- Konsonante
- Koppeltekens
- Meervoudsvorme
- Skryfwyse - los of vas
- Verkleiningsvorme
- Vokale
- Wisseling en subkategorieë
- Woorde van vreemde herkoms

Die woordelysgedeelte (bl. 185-470) bevat 'n lys van woorde wat dikwels spelprobleme bied. Dit is nie 'n woordeboek nie en bevat derhalwe geen

verklarings/vertalings van woorde nie. Om vinnig na te slaan wat 'n woord se meervoudsvorm is, of dit een of twee woorde is, ens. is die woordelys baie gebruikersvriendelik.

Die afkortingslys (bl. 471-521) bevat 'n omvattende lys van **erkende** afkortings in Afrikaans.

Omgangsafrikaans: Skryfriglyne (bl. 550-553) bevat voorbeelde van woorde wat nie deel van die Standaardafrikaanslys is nie.

Agterin is 'n indeks vir naslaandoeleindes.

Die Woordelys van die *Afrikaanse Woordelys en Spelreëls* is nou ook elektronies beskikbaar by: <http://www.woordelys.co.za> (gratis).

2. Algemene wenke

2.1 Wisselvorme

Die volgende woorde is wisselvorme van mekaar, met ander woorde die een kan die ander een vervang.

Bv. vitamine (mv. = vitamines) x vitamien (mv. = vitamie)
 proteïne (mv. = proteïnes) x proteïen (mv. = proteïene)
 bylae (mv. = bylaes) x bylaag (mv. = bylae)
 restaurant x restourant
 privaat x private
 aalwyn x alwee
 plastiek x plasties
 aspirine x aspirien
 Zulu x Zoeloe

Maar: die volgende woorde is nie wisselvorme nie, die een is 'n selfstandige naamwoord en die ander een 'n byvoeglike naamwoord.

S.nw.	B.nw.
marine	mariene
stereotipe	stereotiepe

Implikasie: marinebioloog x mariene bioloog

bydrae (selfstandige naamwoord) bydra (werkwoord)

politieke (byvoeglike naamwoord) polities (bywoord)

aankondig (nuwighede) afkondig (openbaar maak)

2.2 Deelteken

Wanneer gebruik ons 'n deelteken in 'n **woord**? Die deelteken word ter wille van uitspraak en om verwarring te voorkom, gebruik.

Sonder deelteken:	Met deelteken:
finansieel	finansiële
dieet	diëte
prieel	priële
hoer	hoër
definieer	

2.3 Spelwyses en skryfwyses wat van Engels verskil waaroor ons soms onseker is.

2.3.1 vaktydskrif/wetenskaplike tydskrif (Eng. = journal); joernaal is in Afrikaans 'n dagboek/logboek; word soms onder invloed van Engels vir 'n vaktydskrif gebruik

2.3.2. e-pos
e-posadres
ge-e-pos

2.3.3 **akkommodasie**
komitee
kommissie
galery
onmiddellik
millennium
Japannese
Irakkese (kan ook Irakse wees)

2.4 Nagraadse studie

2.4.1 Let op dat ons van studie en eksamen (enkelvoud) praat, waar in Engels van “studies” en “exams” gepraat word.
Bv. Gedurende die Junie eksamen... (een eksamen met baie vraestelle);
Sy wil haar studie staak – een studierigting.

2.4.2 M-studente skryf 'n **verhandeling** of **skripsie** (gedoseerde M-graad) en het 'n studieleier.
D-studente het 'n **promotor** en skryf 'n **proefskrif**.

Aan UJ word “supervisor” vir magister- én doktorsale studie in Engelse dokumente gebruik.

- ontstaan, aanleiding gee tot, veroorsaak, meebring, bewerkstellig, skep, onderliggend aan, lê ten grondslag
- 2.14.3 in line with = ooreenkomstig, in ooreenstemming met, strook met
- 2.14.4 address (an issue) = behandel, onder die loep neem, hanteer, aandag gee aan, belig, aanroer, bespreek (**aanspreek* is om iemand te berispe, vermaan, tereg wys)
- 2.14.5 in place = vestig, instel, in bedryf stel (inbedryfstelling), in werking stel, tot stand bring, van krag maak; **nie in plek stel nie!**
- 2.14.6 daarstel = ontwerp, oprig, opstel, tot stand bring, vorm
- 2.15 Grootliks = in groot mate/besonder erg
Grotendeels = hoofsaaklik/vir die grootste gedeelte
- 2.16 Spelling: Tsjetsjnië (AWS: Plekname bl. 543)
- 2.17 **Filofax** = Engels en Afrikaans = eienaam
AstroTurf = eienaam
- 2.18 uitstalling en tentoonstelling is sinonieme; tentoonstelling is meesal groter in omvang
- 2.19 prioriteitskole (in plaas van voedingskole)
- 2.20 ervaring **in** tikwerk (prosesse)/ervaring **van** karre (dinge)
- 2.21 **getal/aantal/hoeveelheid**
Getal is 'n syfer, aantal 'n benaderde aanduiding van telbare entiteite. Bv. 'n Aantal mense is dood, maar die getal is onbekend.
Hoeveelheid is uiteraard nie bruikbaar vir enigiets wat telbaar is nie (hoeveelheid melk, water, ens.)
- 2.22 **kaap/skaak**
voertuie en vaartuie word ge~~kaap~~ en mense en vliegtuie geskaak.
- 2.23 wedvlug = vliegtuie
wedvaart = vaartuie (kano's, bote)
wedren = rytuie
wedloop = "lywe" wat hardloop
- 2.24 ontruim = huise en dorpe word ontruim (nie mense nie = hulle word verskuif)

- 2.25 So, ... (Eng.) = Dus, ... (Afr.)
- 2.26 ontbloot = “kaal maak”
blootlê = “laat sien”
- 2.27 Die werkwoord “groeï” is nie ’n oorganklike werkwoord nie, met ander woorde ons kan nie sê: “Ons groeï ons besigheid.” nie. Ons laat ons besigheid groeï (ontwikkel), die bome/gras groeï, kinders groeï, ens.
- 2.28 **biljoen x miljard**
biljoen = miljoen miljoen (bi- dui twee aan), dus miljoen het ses nulle (1 000 000) en biljoen (twee keer miljoen) het 12 nulle (1 000 000 000 000).
miljard = nege nulle (1 000 000 000).
Dit verskil van die Amerikaanse stelsel: *billion* in Amerika bevat nege nulle en *trillion* 12 nulle, maar triljoen (tri- = drie) in Afrikaans is miljoen miljoen miljoen (drie keer miljoen) bevat 18 nulle (drie maal ses nulle van miljoen).
- 2.29 **Lydende en bedrywende vorm** (aktief en passief)
word = teenwoordige tyd in lydende vorm
is = verlede tyd in lydende vorm
Met ander woorde:
Ek eet ’n roomys (teenwoordige tyd) > ’n Roomys **word** deur my geëet.
Ek het ’n roomys geëet (verlede tyd) > ’n Roomys **is** deur my geëet (nie was nie!!)
- 2.30 **te wyte aan x te danke aan (danksy) x toeskryf**
- Te wyte aan: iets onaangenaam of negatief is te wyte aan, bv. ons armoede is te wyte aan die droogte
Te danke aan/danksy: iets gunstig, bv. dit is te danke aan my pa dat ek so baie van musiek hou/danksy my pa hou ek baie van musiek
Toeskryf (neutraal) = die siekte word aan besmette water toegeskryf

3. Die werkwoord

Die “reël” bly steeds dat ons die werkwoord so na as moontlik aan die einde van sinne plaas. Dit moet egter nie te ver gevoer word nie, anders kry ’n mens dikwels ’n opeenhoping van werkwoorde aan die einde van die sin:

’n Koerantbyskrif het gelui: "Op die foto kan die gat waarin twee Swartes toe die wand ingestort het, dood is, gesien word."

Om hierdie sin (en derhalwe hierdie probleem) te oorkom, moet ons eerder die werkwoorde na dié sinsdele skuif waarop hulle betrekking het:

"Op die foto kan die gat gesien word waarin twee Swartes dood is toe die wand ingestort het."

Tweedens kan ons, indien moontlik, van 'n byvoeglike **bysin** 'n byvoeglike naamwoord maak:

Die vorm wat nodig is, moet ingelewer word.
Die nodige vorm moet ingelewer word.

4. Hoof- en kleinletters

Moet nie oordadig met hoofletters wees nie, gebruik hulle spaarsamig. Opskrifte word in die gewone sinsformaat geskryf en die ou manier om sogenaamde belangrike woorde met hoofletters te skryf, word nie aanbeveel nie. Vermy ook die gebruik om opskrifte of 'n hele teks in hoofletters te skryf - dit is wetenskaplik bewys dat dit baie moeilik lees, aangesien die letters almal ewe groot is en dan stremming op die oë plaas.

- 4.1 Die volgende woorde word altyd met kleinletters in die middel van sinne geskryf:
 - 4.1.1 magistergraad, honneursgraad, doktorsgraad, professor, senior lektor, dominee, pastoor
 - 4.1.2 rugby, krieket, hokkie, netbal, karate, ens.
 - 4.1.3 lente, somer, herfs, winter
 - 4.1.4 suid, oos, noord, wes
 - 4.1.5 mnr. Gouws, prof. De Bruyn, me. Smit

LW - Die nuwe onderwyser is mnr. Dirk van der Merwe/mnr. D. van der Merwe - indien daar 'n naam of voorletter voor die van is, word die eerste deel van 'n van wat uit twee of drie dele bestaan met 'n kleinletter geskryf.

Maar - Die nuwe onderwyser is mnr. Van der Merwe = geen naam of voorletter nie, dus 'n hoofletter vir die eerste deel van die van.

- 4.2 Aanhef van 'n brief

Geagte Meneer - Beste mnr. Van der Merwe
Geagte Professor - Geagte prof. Smit
Beste Tannie - Beste tannie Viljoen
Liewe Ouers/Beste Eerstejaar

- 4.2.1 Die volgende word met hoofletters geskryf:
Departement Rekeningkunde, Fakulteit Natuurwetenskappe

Hy is verbonde aan die Departement Engels en sy vrou werk in die Afdeling Finansies.
(*Beeld* het hul eie interne reëls.)

- 4.2.2 Vir meer inligting en voorbeelde vergelyk die *Afrikaanse Woordelys en Spelreëls*, bladsy 61 tot 93 (veral punt 9.24 vir ampsbenamings soos die Rektor, ens.)

5 Koppelteken

Die koppelteken is 'n manier van vas skryf, met ander woorde die woord is eintlik een woord, maar ons gebruik die koppelteken om die woord leesbaarder te maak en om verwarring uit te skakel.

- 5.1 Die koppelteken word gebruik om woorde makliker leesbaar vir die leser te maak. Lees die volgende woorde vinnig: snyyster, eenosjuk, gissel, boseland en dekriet. Lees hulle nou weer met die koppelteken: Sny-yster, eenos-juk, gis-sel, bos-eland en dek-riet.
- 5.2 Ook waar 'n opeenhoping van vokale voorkom, help die koppelteken dat die woord reg gelees en verstaan word. Bv. seeeend = see-eend; drieenig = drie-enig; toeien = toe-eien.
- 5.3 Die afstandskoppelteken: in plaas daarvan om te veel woorddele te herhaal, maak ons van die afstandskoppelteken gebruik. Dus, in plaas van *Die hoofletters en die kleinletters se gebruik word bespreek*, sê ons: Die hoof- en kleinletters se gebruik Indien woorde egter nie normaalweg as een woord geskryf word nie, gebruik ons nie die afstandskoppelteken nie, dit wil sê *Ekonomiese* en *Bestuurswetenskappe*. Hoewel *Ekonomiese* ook wetenskappe bepaal (*Ekonomiese Wetenskappe*), word dit los geskryf en die feit dat *Bestuurs-* vas aan wetenskappe geskryf word, vereis nie dat die **byvoeglike naamwoord** *Ekonomiese* ook nou vas moet wees nie. Indien ons die twee sou omruil, sou dit soos volg wees: *Bestuurs-* (koppelteken, want normaalweg vas aan wetenskappe) en *Ekonomiese Wetenskappe*.
- 5.4 Personeelbestuurder/-beampte = personeelbestuurder of personeelbeampte.
- 5.5 Afkorting of akroniem plus 'n soortnaam kry 'n koppelteken in Afrikaans:
graad 12-leerling
o.16-span
5 kg-sak
b.v.p.-beslissing
WETRAH-lesing

(AWS, bl. 115, Reël 12.8)

- 5.6 **LW:** Waarheid-en-Versoeningskommissie (een kommissie)
moord-en-roofafdeling (**een** afdeling wat moord en roof hanteer)
kaas-en-wynonthaal (**een** onthaal waar kaas en wyn bedien word)
- 5.7 Nege lande toer na Europa = nege lande gaan almal 'n toer na Europa onderneem.
Nege-lande-toer-na-Europa = nege lande gaan besoek word tydens 'n toer na Europa.
- 5.8 Eienaam + soortnaam = drie opsies; kies een en wees **konsekwent**.
- i. Lindenouer = een woord
 - ii. Linden ouer = twee woorde
 - iii. Linden-ouer = met koppelteken
- 5.9 werknemer-werkgewer-verhouding (twee koppeltekens nie solidus (/) nie)
NB: Die solidus word gebruik wanneer ons of bedoel; ons skei dus alternatiewe: bestuurder/opsigter/toesighouer – die een of die ander.

6. Leestekens

6.1 Aanhalingstekens en hakies

- 6.1.1 In Afrikaans word die aanhalingstekens aan die begin en die einde **bo** geplaas. Normaalweg word van die dubbelaanhalingstekens gebruik gemaak ("...") en wanneer ons 'n aanhaling in 'n aanhaling het van die enkelteken. Bv. "Ek noem hom 'Lappies'."

Die punt ten opsigte van die aanhalingstekens en hakies is soos volg:

Indien 'n volledige/voltooide sin tussen hakies of aanhalingstekens staan, dan kom die punt voor die hakies/aanhalingsteken:

"Moet nie weer laat wees nie."/(Lees weer die hoofstuk oor die koppelteken.)

Sou die aanhaling/hakiegedeelte slegs 'n deel van 'n sin wees en toevallig aan die einde van die sin staan, kom die punt **na** die aanhalingstekens/hakie:

Viljoen sê altyd hy is die "baas van die plaas"./Sy kom om vyfuur (nie later nie).

*Onthou dit wat tussen hakies staan, kan weggelaat word sonder dat iets van die betekenis van die sin verlore gaan.

6.1.2 Indien 'n aanhaling oor meer as een paragraaf strek, kom die aanhalingstekens aan die begin van elke paragraaf, maar nie aan die einde nie. Slegs die laaste paragraaf wat deel van die aanhalings is, word met aanhalingstekens gesluit.

6.1.3 Wanneer dele uit 'n aanhaling weggelaat word, maak ons van stippels (slegs **drie**) gebruik, bv. Hy skryf: "So 'n optrede ... sal die volk tot opstand aanhits."

6.2 Dubbelpunt

6.2.1 Na 'n dubbelpunt kom daar nie 'n hoofletter in die normale aaneenlopende volgorde van die sin nie: *Hierdie verskynsel hang saam met veroudering as sodanig: ek meen dat elkeen 'n bydrae tot die welsyn van die bejaardes kan lewer.*

6.2.2 Elke item van 'n lys wat na 'n dubbelpunt gegee word, kan op 'n nuwe reël kom - elke item kan met 'n hoof- of kleinletter begin. Let egter op die samehang tussen interpunksie en hoof- en kleinletters. Die reël geld of jy Romeinse syfers (i, ii, iii) kleinletters (a, b, c) of aandagstippers/koeëlpunte ("bullets") gebruik. Julle moet sorg dat:

- i. julle netjies is;
- ii. julle goed alles in die koffers is;
- iii. julle betyds op die stasie aankom; (en)
- iv. die deure almal gesluit is.

Dus: kleinletters word saam met die kommapunt gebruik.

LW: Elke item voltooi eerste inleidende sin, maak dus seker dat **elke** sin korrek lees - die werkwoord moet op die regte plek in die sin wees.

Moet nie 'n ekstra sin by 'n item voeg nie.

Korrek: Die bestuurder sal die vorm
a. bestudeer;
b. aan die direksie voorlê; en
c. terugstuur.

Verkeerd: Die bestuurder sal
a. die vorm bestudeer;
b. dit aan die direksie voorlê. As die direksie nie daarmee tevrede is nie, word die vorm aan die betrokke beampte teruggestuur.

- c. indien die vorm korrek ingevul is, dit onderteken en terugstuur.

Oorkom die probleem soos volg:

- i. Plaas die aanvullende sin tussen hakies of aandagstrepe.
 - ii. Voeg 'n "Opmerking:" in.
- *Let op na die leestekens.

Dus: Die bestuurder sal die vorm

- a. bestudeer;
- b. aan die direksie voorlê (As die direksie nie met die inhoud tevrede is nie word dit aan die betrokke beampte teruggestuur.);
- c. onderteken en terugstuur.

of

- b. aan die direksie voorlê - as die ... teruggestuur -;

of

- b. aan die direksie voorlê;
Opmerking: As die direksie ... terugstuur.
- c. ...

6.2.3 Vir algemene kennisname:

- i. Geen tasse toegelaat nie(.)
- ii. Selfone afgeskakel tydens eksamens(.)
- iii. Aparte eksamenboek vir elke afdeling(.)

Hoofletters aan die begin dan punt aan die einde.

6.2.4 Indien lys slegs uit enkelwoorde bestaan, word kleinletter sonder enige leesteken aanbeveel.

Sy verkoop:

- i. koeksisters
- ii. droë perskes
- iii. beskuit
- iv. toffie-appels(.)

6.3 Komma

6.3.1 Byvoeglike bysin

Daar is drie soorte byvoeglike bysinne.

- 6.3.2.1 Die eerste tipe is die **beperkende (of egte)** byvoeglike bysin. Hierdie tipe bysin begin met *wat* of *waar* en **bepaal** of **beperk** werklik die antesedent en word **nie** deur 'n komma voorafgegaan nie, met ander woorde bysin kan nie weggelaat word nie.
Bv. Hulle het net die mense geneem wat wou saamgaan.
- 6.3.2.2 Die tweede tipe is **aanvullend** en kan dus in teorie weggelaat word sonder dat die kern van die mededeling verkeerd vertolk word. Dit is die **uitbreidende** bysin. Die twee sinne word met 'n komma geskei.
Bv. Die regering moet die boere, wat langs die rivier woon, laat verwyder.
- 6.3.2.3 Die derde tipe stem baie ooreen met die vorige tipe, behalwe dat die bysin nie net na 'n woord verwys nie, maar na 'n hele voorafgaande stuk sin. Ook hierdie tipe word deur 'n komma van die voorafgaande geskei.
Bv. Hulle het teruggeval na die koppie, wat hulle in 'n gunstiger posisie geplaas het.
- 6.3.2 Die komma kom normaalweg nie voor *en* nie - beslis nie wanneer 'n klomp items gelys word nie. Bv. Sy hou van pere, appels, piesangs en perskes. Wanneer daar egter na die *en* 'n nuwe onderwerp is, kan 'n komma wel voor *en* gebruik word. Bv. Die kinders hier was Sannie en Piet, en Tom was ...
- 6.4 Daar kom nie 'n komma by die verdubbeling van voornaamwoorde nie: Sy gee vir ons ons boeke.
- 6.5 Die komma al dan nie bepaal die betekenis van 'n sin: Oom Jan se seun Jan = oom Jan het meer as een seun./Oom Jan se seun, Jan = oom Jan het net een seun.

7. Lidwoord

In Engels word die lidwoord dikwels weggelaat waar ons dit in Afrikaans **moet** gebruik:

in practice	in die praktyk
most people	die meeste mense
ask management	vra die bestuur
Senate decided	die Senaat het besluit
Council will meet	die Raad sal vergader
on campus	op die kampus

8. Naslaanbronne

Taal is dinamies en ontwikkel so vinnig dat geen woordeboek al die nuutste terme kan bevat nie. Ons dink hier byvoorbeeld aan die tegnologiese ontwikkeling wat rekenaars betref en uitkomsgebaseerde onderwys (UGO). Gelukkig kan ons die korrekte term by taalbuuro's, die Nasionale Terminologiesiens in Pretoria en op die internet opspoor.

Nasionale Terminologiesiens: 012 337 8000
Internetadresse: <http://www.afrikaans.com>
<http://www.mieliestronk.com> (vir Afrikaanse
idiome)
<http://www.acronyma.com/>
<http://www.translators.org.za> (Suid-Afrikaanse
vertalersinstituut (SAVI))
<http://oulitnet.co.za/rekenaar/default.asp>

Taalnavrae aan UJ:	Engels:	Esmé Grobler 011 559 4223 esmeg@uj.ac.za
	Sesotho sa Leboa: (Noord-Sotho)	Moroa Leshilo 011 559 4209 mleshilo@uj.ac.za
	Afrikaans:	Tisa Viviers 011 559 4212 tisav@uj.ac.za
	IsiZulu:	Nomusa Sibiyi 011 559 4216 nsibiyi@uj.ac.za

Wanneer u 'n naslaanbron wil aansoek, kyk voorin wanneer dit gepubliseer is. Die wynrooi HAT van 2005 is byvoorbeeld die nuutste uitgawe (5e uitgawe) en bevat heelwat neologismes. Gebruik altyd die mees onlangse bron.

Lees die voorwoord van elke woordeboek wat u gebruik. Daarin word riglyne gegee oor hoe die spesifieke woordeboek georden is, watter afkortings gebruik word, of uitspraak aangedui word, ens. Hierdie etikette verskil van woordeboek tot woordeboek.

Die volgende woordeboeke/boeke word aanbeveel:

- WAT (Woordeboek van die Afrikaanse Taal) elektronies beskikbaar (A-R) – mees omvattende woordeboek vir Afrikaans.
- HAT (Verklarende handwoordeboek van die Afrikaanse Taal) (2005) - ook elektronies beskikbaar: Elhat
- Afrikaanse Woordelys en Spelreëls (AWS) (2009)
- Pharos tweetalige woordeboek (2005)
- HAT Taal- en Feitegids (Uitgewer: Pearson) (2013)
- Tweetalige Frasewoordeboek/Bilingual Phrase Dictionary (Uitgewer: Pharos) (1997)
- Tesourus: Afrikaans en Engels
- Oxford/Collins/Cambridge (Advanced Learner's) Dictionary
- Speltoetsers: (i) Noordwes-Universiteit se nuutste speltoetser: Afrikaanse SkryfGoed 4. Hulle het ook speltoetsers in die ander 10 amptelike tale van Suid-Afrika.

(http://speltoetser.co.za/index..hph?frontend_action=display_text_content&item_id=143)

- *Skryf Afrikaans van A tot Z* (2011) deur Dalene Müller en Sebastian Pistor uitgegee deur Pharos
- *Spreekwoorde en waar hulle vandaan kom. 8 000 Afrikaans expressions with English equivalents* deur Anton Prinsloo (Uitgewer: Pharos) (2004).
- *Stylboek. Riglyne vir paslik skryf.* deur P. du Toit & W. Smith-Müller
- *The Cambridge Guide to English Usage.* (Uitgewer: Cambridge University Press) (2004)
- Op die webwerf van die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns (www.akademie.co.za) is daar talle woordelyste, soos bv. 'n tweetalige Sterrekundewoordeboek, Kunstewoordeboek, Chemie-, Fisika- en Paramediese woordeboeke.

9. Skryfwyse - los of vas

9.1 Die volgende woorddele word **altyd** vas aan die volgende woord/deel geskryf:

top + ...	=	topstudente, topleerling, toppresterder
reuse + ...	=	reusesukses, reusepoging
hoof + ...	=	hoofamptenaar, hoofrekenmeester
oud + ...	=	oudleerling, oudstudente, oud-RAUKie
vise + ...	=	visekanselier, viserektor
makro + ...	=	makrogids, makro-ekonomie
mikro + ...	=	mikro-ekonomie, mikrovliegtuig
multi + ...	=	multimedia, multidisiplinêre
sub + ...	=	subafdeling, substandaard
self + ...	=	selfdisipline, selfondersoek

super + ... = superster, supermodel, supertwaalf (super-12)

LW Wanneer daar egter 'n byvoeglike naamwoord tussen die twee woorddele ingevoeg word, het ons die volgende opsies:

- i. Kyk of jy nie die woordorde kan verander sonder om die betekenis te verander om die probleem te oorkom nie. Bv. top Suid-Afrikaanse atlete
Suid-Afrikaanse topatlete
- ii. Indien dit nie moontlik is nie, kan jy bv. "hoof mediese beampte" soos volg skryf: hoof- mediese beampte of hoof mediese beampte (AWS, bl. 40, afstandsamestellings).

9.2.1 Die volgende woorde word altyd los van die daaropvolgende woorde geskryf:

Privaat/private - hierdie twee woorde is omruilbaar en word **altyd** los van die daaropvolgende woorde geskryf, aangesien hulle byvoeglike naamwoorde is; behalwe in gevestigde gevalle soos Privaatreg.

hoër onderwys, maar hoëronderwysinstelling; hoëronderwyslandskap

9.3 Driedelige samestellings of samestellende samestellings

Ons skryf normaalweg 'n byvoeglike naamwoord los van die daaropvolgende selfstandige naamwoord, maar wanneer verwarring kan ontstaan, moet ons die volgende reël volg:

Gebruikte voertuigverkoper = Is dit 'n gebruikte voertuig of 'n gebruikte verkoper?

Outomatiese telefoongebied = Is die telefoon of die gebied (?) outomaties?

Om verwarring uit te skakel, maak ons van 'n driedelige samestelling gebruik:

∴ gebruiktevoertuigverkoper en outomatiese telefoongebied

- 9.4 ook al = twee woorde
al dan nie = drie woorde
op pad = twee woorde
so iets = twee woorde

9.5 Hoër Graad
Laer Graad
Standaardgraad

10. Taalseksisme

Taalseksisme beteken dat 'n mens gedurig na *hy/hom* verwys waar dit netsowel 'n *sy/haar* kon gewees het. 'n Regter, direkteur, bestuurder, ens. is nie noodwendig 'n manlike persoon (stereotipering) nie. Ons moet probeer om dit in ons tekste te oorkom sodat ons nie een van die twee geslagte bevoordeel/benadeel nie. Die een wyse is om telkens *hy/sy* en *hom/haar* te skryf. Dit is egter baie lomp en lees moeilik. Ons kan die probleem op die volgende wyses oorkom:

- Gebruik die meervoud
- Gebruik die artikels *'n/die*
- Gebruik die passiewe vorm (nie te veel nie)
- Elimineer die *hy* of *sy* heeltemal
- Herformuleer

Voorbeelde van seksistiese taal met nie-seksistiese alternatiewe moontlikhede:

- Die student moet sy vorm indien. > Die studente moet hulle vorms indien.
- Die student moet sy vorm indien > Die student moet die vorm indien.
- Die student moet sy vorm indien. > Die vorm moet ingedien word.
- Die student het dit gedoen en hy was tevrede. > Die student het dit gedoen en was tevrede.
- Verkeersman > verkeersbeampte
- Verpleegster > verpleegkundige

Die volgende invoegsel met erkenning aan prof. W Botha, emeritusprofessor, Departement Afrikaans (UJ):

Daar bestaan in die semantiek 'n beginsel soos 'semantiese gemerktheid'. Dit beteken dat wanneer dinge in semantiese opposisie staan, een van die twee terme gewoonlik semanties gemerk is met betrekking tot byvoorbeeld geslag. So word die woord *onderwyseres* byvoorbeeld morfologies vroulik gemerk deur die suffiks *-es*. Die woord *onderwyser*, daarenteen, is semanties ongemerk en kan dus vir sowel die manlike as vroulike vorme – en ook neutraal – gebruik word, dikwels generies. Lyons (1968:79) sê hieroor: "(T)he unmarked term has a more general sense, neutral with respect to a certain contrast". (Lyons, John. 1968. *Introduction to theoretical linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press). Om dus na onsydige goed anafories deur *hy* of *hom* te verwys, het hoegenaamd niks met geslag te doen nie – miskien juis omdat ons in Afrikaans nie grammatikale gemerktheid met betrekking tot manlik, vroulik en onsydig het in ons lidwoordgebruik nie, soos in Duits: *der Mann, die Frau* en *das Kind*.

Ek het verder ook geen probleem om manlike en vroulike vorme kontrasterend te gebruik wanneer die konteks daarna vra nie. As ek in een konteks na 'n *verpleër* verwys en binne 'n ander konteks na 'n *verpleegster*, wil ek juis verwysend-spesifiek wees! Ek dink tog daar is nog baie vroue (miskien die meerderheid) wat nie deur taal tot iets geslagloos gereduseer wil word nie.

Ek dink 'n mens moet versigtig wees – binne alle kontekste - wanneer 'n mens probeer om nie-diskriminerend te wees. Dit is juis d n wanneer 'n mens dikwels diskriminerend optree!

11. Voegsel-s

Engels + sprekende - Engelssprekende (twee s'e omdat eerste woord op -s eindig en die volgende een met 's' begin.)

Liefde + **s** + lewe = liefdeslewe, maar

Liefde + sanger = liefdesanger = (2e woord begin met 's' daarom voeg ons nie nog 'n s in nie)

12. Woordvolgorde

Afrikaans en Engels verskil nie net wat die plasing van die werkwoord betref nie.

Engels:	how (manner)	where (place)	when (time)
Afrikaans:	wanneer (tyd)	hoe (wyse)	waar (plek)

Bv. The lady walked fast (how) in the mall (where) after lunch (when).
Die vrou het na ete (wanneer) vinnig (hoe) in die winkelsentrum (waar) geloop.

12.1 Volgens die Internasionale Standaard-organisasie (ISO) kom daar altyd 'n spasie tussen die syfer en simbool vir afstand/inhoud. Bv. 1 cm; 5 kg, 200 m
(m = miljoen; k = 1 000)

12.2 **nie** = Afrikaans gebruik steeds die dubbele “nie”, met die tweede “nie” aan die einde van die sin.

Ek hou **nie** van spinasie **nie**.

Geen tasse word in die lokaal toegelaat **nie**.

Ek het **niks** verkeerd gedoen **nie**.

12.3 Die onbepaalde lidwoord in Afrikaans se komma moet 'n “nege” = ' wees en **nie** 'n “ses” = ' **nie**. Dus 'n. Dit kan ook soos volg wees: 'n.

13. Nuutskappings/Neologismes

- ✚ Kleptokrasie = kleptomanie + outokrasie: diegene in magsposisies se onversadigbare grypsug om nog meer rykdom in te palm
- ✚ Tenderpreneur = persoon in regering wat politieke mag en invloed misbruik om staatstenders en -kontrakte te bekom
- ✚ **Twieters** wat op Twitter **twiet**
- ✚ Romkom (flik) = romantiese komedie

14. Tweetalige terminologielys

A

academic cap
Academic Development Centre:
Tutor Development & Learning Development
Academic Development Centre:
Writing Centre & Academic Literacies

academic dress
academic procession
academics
access cards
access control
admission policy
adversely affect
advertising poster
angel investor

Applied/Exercise Physiology
appropriation/appropriate
apps (computer)
as such
attainability
authority to finalise a matter(s)

B5 Building
Banking, Business and Taxation Law
barcoding
bench marking
biographical information
bold
branding

briefing
brownfield investment
browser
budgeting process
bullets
bully/bullying
bursaries at UJ: Supervisor-linked

akademiese mus
Akademiese Ontwikkelingsentrum:
Tutorontwikkeling & Leerontwikkeling
Akademiese Ontwikkelingsentrum:
Skryfsentrum & Akademiese
Geletterdhede
akademiese drag
akademiese optog
akademici
toegangskaarte (i.p.v. studentekaarte)
toegangsbeheer
toelatingsbeleid
benadeel
lokplakkaat
engelbelegger (welgestelde persoon
wat finansies vir 'n beginbesigheid gee)
Oefenkunde
bewilliging/bewillig
toeps (rekenaar)
as sodanig (**nie**: as sulks)
haalbaarheid
afhandelingsbevoegdheid

B

B5-gebou
Bank-, Besigheids- en Belastingreg
strepieskodering
normstelling
biografiese inligting
vetdruk
naamreklame/beeldebemaking/
handelsmerkgewing
vooringligting
herontwikkelingsbelegging
leser (rekenaar)
begrotingsproses
aandagstippers/-merkers/koeëlpunte
afknou/afknouery
beurse aan UJ: studieleiergekoppelde

Merit
Study Support
bursary holder/holder of a scholarship
Business Management
by far

C

Campus directors
caravan
career choice
career guidance
case law
celebrity
Centre for Sports Science and Biokinetics

Change Management
Chief Director:
Office for Institutional Effectiveness (OIE)

Centre for Technology-assisted Learning (CenTal)

Chief Information Officer
cloud & cloud computing (computer)
cloze test

cocktail party
colours
Commerce 100 (new subject in Department of
Business Management)

common law
composition/compilation of students
consultancy
continuous assessment
controls
co-ope(r)tition
Corporate Governance Office
Council Chambers
counterpart
coursework master's
credit card: straight or budget

criminal law
criminal procedure law
criterion referenced/-ing
cross-cultural
cultural fit
cursor/pointer
cyber bullies

day-house
Dean of Students
Dean's Committee

Deans' Committee

meriete
studiehulp

beurshouer
Ondernemingsbestuur
verreweg

Kampusdirekteure
woonwa
loopbaankeuse
loopbaanvoorligting/beroepsleiding
regspraak
glanspersoon
Sentrum vir Sportwetenskap en
Biokinetika
Veranderingsbestuur
Hoofdirekteur
Kantoor vir Institusionele Effektiwiteit
(KIE)
Sentrum vir Tegnologies Ondersteunde
Leer (CenTal)
Hoofinligtingsbeampte
wolk & wolkbewerking (rekenaar)
sluitingstoets (vul ontbrekende woorde
in)
skemerkelkonthaal
erekleure
Handel 100

gemenerereg
studentesamestelling
raadgewende praktyk
deurlopende assessering
beheermaatreëls
samewerkende mededinging
Kantoor vir Korporatiewe Beheer
Raadsaal
ekwivalent
gedoseerde magistergraad
kredietkaart: eenmalig of
paaieente/afbetaling
strafreg
strafprosesreg
kriteriumgerig(theid)
kruiskultureel (tussenkultureel)
kultuurpassing
wyser
kuberboelies

D

daghuis
Studentedekaan
Dekaanskomitee (bestaan uit dekaan as
voorsitter en ander lede van die
fakulteit)
Dekanekomitee (bestaan uit dekane van
verskillende fakulteite)

debriefing

Decision support system (DSS)

deep/underlying structures

deliverables

Department of Curriculum and Instruction

Department of Employment Relations

Department of Finance and Investment Management

Department of Governance

Department of Industrial Psychology and People Management

Department of Mathematics

Department of Statistics

Department of Politics

Deputy Vice-Chancellor:

Finance

Academic

Research, Innovation and Advancement

Human Resources and Institutional Planning

Human Resources, Operations and

Information & Communication Systems

Strategic Services

derivatives

Director:

Sport Bureau

Professional and Programme Development

Revenue

Planning, Cash Management and Report

Budget and Project Management

Payroll

Spending

Student Life and Governance

Student Housing

Institute for Child and Adult Guidance

Law Clinic

disclosure of information

discussion groups

dispensation

distance education

Division Unique Book Collection

drill down analysis

driver's license

dubbing

e-commerce

educationally deprived/disadvantaged

Education Management

Educational Sciences

efficacy

email

employment practice/policy

na-onderhoud/na-inligting/

nabehandeling

Beslissingsteunstelsel

dieptestruktuur

lewerbare items/produkte/goedere

Dept. Kurrikulum en Onderrig

Departement Diensverhoudinge

Departement Finansies en Beleggingsbestuur

Departement Regeerkunde

Departement Bedryfsielkunde en Mensbestuur

Departement Wiskunde

Departement Statistiek

Departement Politiek

Adjunkvisekanselier:

Finansies

Akademie

Navorsing, Innovasie en Vooruitgang

Menslike Hulpbronne en Institusionele Beplanning

Menslike Hulpbronne, Bedryf

en Inligting- en Kommunikasiestelsels

Strategiese Dienste

neweprodukte/produkte/resultate/

gevolge/uitwerking/afleidings

Direkteur:

Sportburo

Professionele en Programontwikkeling

Inkomste

Beplanning, Kontantbestuur en Verslag

Begrotings- en Projekbestuur

Betaalstaat

Besteding

Studentelewe en -leierskap

Studentebehuising

Instituut vir Kinder- en

Volwasseneleiding (IKV)

Regskliniek

openbaarmaking van inligting

besprekingsgroepe

bedeling

afstandsonderrig (beperkte kontak)

Afdeling Seldsame Boekeversameling

stap-vir-stap-ontleding

rybewys

oorklanking

E

e-handel (elektroniese handel)

onderwysbenadeelde

Onderwysbestuur

Opvoedingswetenskappe

prestasievermoë

e-pos

indiensnemingspraktyk/-beleid

engendered
 enrolment management
 enter the labour market
 error analysis
 ethnology
 etic
 Events Management
 everydayness
 Executive Dean:
 Faculty of Science
 Faculty of Humanities
 Faculty of Art, Design and Architecture
 Faculty of Economic and Financial Sciences

 Faculty of Education
 Faculty of Engineering and the Built Environment

 Faculty of Health Sciences
 Faculty of Law
 Faculty of Management
 Executive Director:
 Sport
 Financial Governance and Revenue
 Financial Expenditure
 Research and Postgraduate Studies
 Strategic Financial Management
 Human Resources
 Operations
 Academic Development and Support (ADS)

 Library and Information Centre
 Student Affairs
 Advancement
 Information and Communication Systems (ICS)
 Executive support system (ESS)
 Exercise Physiology
 experiential learning
 extended degree

geslagsgelyke
 inskrywingsbestuur
 die arbeidsmark betree
 foutanalise
 volkekunde
 buite-teoreties
 Funksiebestuur/Geleentheidsbestuur
 alledaagsheid/gewoonheid
 Uitvoerende Dekaan:
 Fakulteit Natuurwetenskappe
 Fakulteit Geesteswetenskappe
 Fakulteit Kuns, Ontwerp en Argitektuur
 Fakulteit Ekonomiese en Finansiële
 Wetenskappe
 Fakulteit Opvoedkunde
 Fakulteit Ingenieurswese en die
 Bou-omgewing
 Fakulteit Gesondheidswetenskappe
 Fakulteit Regsgeleerdheid
 Fakulteit Bestuur
 Uitvoerende Direkteur:
 Sport
 Finansiële Beheer en Inkomste
 Finansiële Besteding
 Navorsing en Nagraadse Studie
 Strategiese Finansiële Bestuur
 Menslike Hulpbronne
 Bedryf
 Akademiese Ontwikkeling en
 Ondersteuning
 Biblioteek en Inligtingsentrum
 Studentesake
 Vooruitgang
 Inligting- en Kommunikasiesistelsels (IKS)
 Uitvoerende steunstelsel
 Oefenfisiologie
 ervaringsleer
 verlengde graad

F

Faculty Board
 favouritism
 flagship
 flip-chart
 floor (5th floor)
 Foundation programme
 fracking
 frame of reference
 fronting
 further to...

Fakulteitsraad
 voortrekkery
 pronkstuk (vlagskipprojek aanvaarbaar)
 blaaibord
 verdieping (5^e verdieping)
 Funderingsprogram
 hidrobreking
 verwysingskader/-raamwerk
 skynbemaagtiging
 na aanleiding van... (in brief bv.)

G

general manager
 glocalisation (think globally, act locally)

 graphics

hoofbestuurder
 glocalisering (kombinasie: globalisering
 + lokalisering)
 grafika

grass roots
greenfield investment
greenwash(ing)

grounded
gynocracy (women as the ruling party)

hacker
handout
hands-on (hands-on experience...)
head hunting
historically disadvantaged
homelessness
home page
honing session
HR performers, drivers, enablers

hyper text/hypermedia

Image Promotion Committee
in-depth study, etc
Information Technology
infra-red transparencies
in instructional terms
inner/centre court
in-house training
in-office training
inside job

insistence on
in-service training
Institute of Purchasing of South Africa
Institutional Advancement (UJ)
Intergovernmental relations
Interior design
interpreter
in the context of...
ipsative referenced/-ing
italics/italicise

job-oriented
Joint Consultation Forum

keynote address

language medium
language proficiency
laudation/-s
law of evidence
layout
leave applied for
Legal Clinic
lent by courtesy of
liaison

voetsoolvlak
belowende nuwe belegging
skynomgewingsbewustheid/
skynbewaringsbewustheid
gefundeerde
ginokrasie (regering wat uit net vrouens bestaan)

H

rekenaarindringer/-inbreker
uitdeelstuk
praktiese...
roofwerwing/talentjagtery
histories benadeel
onthoemdheid
tuisbladsy
slypsessie
MH-presteerders, -drywers,
bemagtigers
hiperteks/hipermedia

I

Beeldboukomitee
dieptestudie/indringende/deurtastende
Inligtingstegnologie
inbrandtransparante
onderrigmatig
binneplein
interne opleiding
kantoorindiensopleiding
binnemisdad/-diefstal (dis die werk van mense binne...)
aandrang op
indiensopleiding
Aankopersinstituut van Suid-Afrika
Institusionele Bevordering
interowerheids**verhoudings**
Interieurontwerp (vak – UJ)
tolk
in (vak)-verband/fakulteitsverband
selfgerig(theid)
kursief/kursiveer

J

werkgerigte
Gesamentlike Konsultasieforum (GKF)

K

hoofrede

L

taalmedium
taalvaardigheid
laudatio/-iones (mv.) - Latyn
bewysreg
uitleg (plan/fisies)
aangevraagde verlof
Regskliniek
goedgunstiglik geleen deur
skakeling

life skills
Literary Theory

magistrate
management by objectives (MBO)
Management Executive Committee (MEC)
Management Information System (MIS)
Memorandum of Understanding, etc.
m-commerce
millennials
minor hall/side-room
mobi site
mockumentary (mock + documentary)
moot court
mooters
multimodal
multiple choice
multiple choice questions

node
norm referenced/-ing
numeracy

off-campus
offence
on a first-come first-served basis

on-site (computer)
on the basis of
Operations Technology Division
orange carpet
outcomes-based education (OBE)
outlay
outsourcing
overall view

paper

part disciplines
part semester course
pass rate
Peppadew

perspectival
phase-out plan
phenomenology
pictorial communication
pie chart
point of departure
portfolio alignment
points of contact
postdoctoral
post level
practical session/practical(s)

lewensvaardighede
Literatuurwetenskap

M

landdros
doelwitbestuur (DB)
Uitvoerende Bestuurskomitee (UBK)
Bestuursinligtingstelsel
Akte van Ooreenkoms, ens.
m-handel (mobiele handel)
millenniërs
sysaal
mobiwerf
spot-/skyn-/satiriese dokumentêr
skynhof
skynhofredevoerders
multimodaal/multimodale
meervoudige keuse
meerkeusevrae/meervoudigekeusevrae

N

nodus
normgerig(theid)
syferkennis/getalvaardigheid

O

buite die kampus
oortreding (toets/eksamen)
diegene wat eerste kom/betaal, sal
voorkeur geniet
ter plaatse
aan die hand van
Afdeling Bedryfstegnologie
oranje tapyt (UJ)
uitkomsgebaseerde onderwys (UGO)
uitleg (geld)
uitkontraktering/uitbesteding
geheelsiening

P

vraestel, referaat, artikel, werkstuk
(konteks bepaal)
deeldisiplines
deelsemesterkursus
slaagsyfer
handelsnaam: piquanté rissie
alledaagse gebruik: tamatierissie
perspektiwies
uitfaseringsplan
fenomenologie
beeldkommunikasie
sirkeldiagram
uitgangspunt
portefeuljegroepering
raakpunte
postdoktorale/nadoktorale
posvlak
praktikum/-ka

preferential language
Principal/Rector
printout
prioritisation
Problems of Management
procession master
Professional Board for Psychology
Programme reviews (PR)
Pro Vice-chancellor
Psycholinguistics
Public Relations Management
public relations officer

Quality Care Committee (QCC)
quiz (EduLink)

Recreation
red tape
registered student
Registrar
relevant **to**...
Religion Studies
re-linkage
research participants
residence (men' and women's)
residence life manager
reskilling

road show

roll out (programme etc)

SA Nursing Council
school of thought
Science of Coaching
scientific/technical/subject literature
seamless
seeing that
selection committee
selection criteria
server
service learning
skimming
smart card

smart casual
Sociology of Education

South African Academy for Science and Art
spin-off company
spokesperson
Sports/Recreation Law
state-of-the-art
streetwise (familiar with ways of urban life)

voorkeurtaal
Rektor
drukstuk
priorisering/prioritiserings
Bestuursproblematiek
optogmeester
Beroepsraad vir Sielkunde
programhersiening
Provisekanselier
Psigolinguistiek
Skakelwesebestuur
skakelbeampte

Q

Kwaliteitsorgkomitee (KSK)
blitstoets/-vrae

R

Rekreasiekunde
rompslomp
ingeskrewe student
Registrateur
relevant **by** 'n saak
Godsdienstudies
terugskakeling
navorsingsdeelnemers
koshuis (mans- en dames-)
koshuislewebestuurder (i.p.v. huisouer)
leer nuwe vaardighede om 'n ander
werk te doen
bekendstellings-/inligtings-/
promosie-/reklametoer
implementeer

S

SA Raad op Verpleging
denkrioting
Afrigtingkunde
vakliteratuur
naatloos
aangesien (**nie**: siende dat)
keurkomitee
keuringskriteria
bediener
diensleer
vuglees
slimkaart/knapkaart (rekenaar op
kredietgrootte kaart gemonteer)
netjiese informeel
Sosiologie van die Onderwys en
Opvoeding (UJ)
SA Akademie vir Wetenskap en Kuns
afgestigte maatskappy
woordvoerder
Sportreg
nuutste
straatwys (negatiewe sin = straatlu)

student body
 Student Affairs (comprising Student Life &
 Student Ethics and Judicial Services
 Governance and Student Accommodation)
 Student Life and Accommodation
 Student Services Bureau
 Study Abroad Programme
 study period
 sub-Saharan Africa
 substance farmers
 substantive law
 subvention
 success rate
 summative assessment
 surround sound
 sworn translator

studentekorps
 Studentesake (bestaan uit Studentelewe
 Studente-etiek en -regsdienste
 & -leierskap, en Studentebehuising)
 Studentelewe en -huisvesting
 Studentediensburo
 Studeer-in-die-buiteland-program
 bloktyd
 Afrika suid van die Sahara
 bestaansboere
 materiële reg
 (salaris-)uitligting van personeel
 suksesyfer
 summatiewe assessering
 alkantklank
 beëdigde vertaler

** *student* aan 'n hoërondewysinstelling en *leerder* vir skoolkinders – volgens **Wet op Hoër Onderwys** en **Skolewet** onderskeidelik.

I

targeting
 teaching of literature
 technology siting
 terminate studies
 terms and conditions (t's & c's)
 terms of reference
 testing environment
 thinking process
 three-year rolling plan
 third-stream income
 throughput
 thrusts
 tip of the iceberg
 toll-free numbers
 toner (computer)
 topical question
 top-slicing

mikpuntstelling
 literatuuronderrig
 tegnologieplasing
 staak studie
 bepalinge en voorwaardes (b's & v's)
 opdrag
 toetsomgewing
 denkproses
 rollende driejaarplan
 derdestroominkomste
 deurvoer (van studente)
 (hoof-)oogmerke/mikpunte (UJ)
 oortjies van die seekoei
 tolvry nommers
 inksilinder
 aktuele vraag
 opsysit (van fondse vir
 spesifieke doel voordat res
 uitgedeel word)
 gewone gemeenskap en universiteitslui
 Opleidingstaakgroep
 Transaksieverwerkingstelsel
 reisbeurs
 lettergrootte

town and gown
 Training Task Group
 Transaction processing system (TPS)
 travel award/travelling fellowship
 type size

U

unpack
 update
 upskilling

uitklaar/verduidelik
 bywerk (ook: aansuiwer, aanvul,
 moderniseer)
 verbeter vaardighede/opleiding in
 bykomende vaardighede

Vice-Chancellor
 Vice-dean

V

Visekanselier
 Visedekaan

W

walk-ins

Webinar

whistle-blower

whistle-blowing

Your letter refers

instapstudente/-aansoeke/

inloopstudente/-aansoeke

Webinaar (webseminaar)

alarmmaker/fluitjieblaser

alarmmaking

(kan ook onthul/oopvlek wees)

XYZ

U brief het betrekking/met verwysing

na u brief

15. Afkortings

Let op dat nie alle afkortings/akronieme 'n Afrikaanse ekwivalent het nie. Dikwels vertaal ons die woord(e)/frase maar die afkorting/akroniem bly in Engels (Deel 2) – veral wanneer dit 'n bekende en ingeburgerde Engelse afkorting/akroniem is.

Kampusse van die UJ:

APB = Auckland Park Bunting Road/Buntingweg

APK = Auckland Park Kingsway

DFC = Doornfontein

SWC = Soweto

Deel 1 (Eng./Afr.)

ACE (Advanced Certificate in Education)

APS (Admission Point Score)

ASA (Advertising Standards Authority)

BEE (Black Economic Empowerment)

CAPS (Curriculum & Assessment Policy Statement)

CAT (Education) (Common Assessment Tasks)

CBE (Computer-based education)

CCMA (Commission for Conciliation, Mediation and Arbitration)

CES (Centre for European Studies)

CHE (Council on Higher Education)

CICLASS (Centre for International Comparative Labour and Social Security Law)

CPC (Curriculum Design & Planning Committee)

CTP (Committee of Technikon Principals)

CUP (Committee of University Principals)

DoE (Department of Education)

DET (Dept. of Education and Training)

DoL (Department of Labour)

EASA (Education Association of SA)

EU (European Union)

GES (Grade eleven score)

HEQC (Higher Education Quality Committee)

HPCSA (Health Professional Council of SA)

HRD (Human Resources Development)

ICASA (Independent Communications Authority)

GSO (Gevorderde Sertifikaat in Onderwys)

TPT (Toelatingspuntetelling – vervang voormalige M-telling)

GRS (Gesagsvereniging vir Reklamestandaarde)

SEB (Swart Ekonomiese Bemagtiging)

KABV (Kurrikulum- & Assesseringsbeleidsverklaring)

GTA (Gemeenskaplike Take vir Assesering)

RGO (Rekenaargebaseerde Onderrig)

KVBA (Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie)

SES (Sentrum vir Europese Studies)

RHO (Raad op Hoër Onderwys)

SIVASS (Sentrum vir Internasionale Vergelykende Arbeids- en Sosiale Sekerheidsreg)

KBK (Kurrikulumontwerp- en beplanningskomitee)

KTH (Komitee van Technikonhoofde)

KUH (Komitee van Universiteitshoofde)

DvO (Departement van Onderwys)

DOO/Dept. van Onderwys en Opleiding

DvA (Departement van Arbeid)

OVSA (Opvoedkunde-vereniging van SA)

EU (Europese Unie)

GET (graad elf-telling)

HOKK (Hoëronderwyskwaliteitskomitee)

RGB (Raad op Gesondheidsberoepe)

MHO (Menslikehulpbronontwikkeling)

Okosa (Onafhanklike Kommunikasie)

of SA)	-owerheid van SA)
IF (Institutional Forum)	IF (Institusionele Forum)
ICS (Information and Communication Systems)	IKS (Inligting- en kommunikasiestelsels)
LLC (Language, literacy & communication)	TTK (Taal, taalgeletterdheid & kommunikasie)
MEC (Management Executive Committee)	UBK (Uitvoerende Bestuurskomitee)
MECA (...Academic)	UBKA (... Akademie)
MECO (...Operations)	UBKB (... Bedryf)
MIS (Management Information System)	BIS (Besigheidsinligtingstelsel)
MNE (Multinational Enterprise)	MNO (Multinasionale Onderneming)
MNC (Multinational Company)	MNM (Multinasionale Maatskappy)
NAPTOSA (National Professional Teachers' Organisation of SA)	NAPOSA (Nasionale Professionele Onderwysersorganisasie van SA)
NCS (National Curriculum Statement)	NKV (Nasionale Kurrikulumverklaring)
NBT (National Benchmark Tests)	NNT (Nasionale Normtoets)
NGO (Non-governmental Organisation)	NRO (Nieregeringsorganisasie)
NICD (National Institute of Communicable Diseases)	NIOS (Nasionale Instituut van Oordraagbare Siektes)
NQF (National Qualification Framework)	NKR (Nasionale Kwalifikasieraamwerk)
NRF (National Research Foundation)	NNS (Nasionale Navorsingstigting)
OIE (Office for Institutional Effectiveness)	KIE (Kantoor vir Institusionele Effektiwiteit)
PoE (Portfolio of Evidence)	PvB (Portefeulje van Bewys)
RPL (Recognition of Prior Learning)	EVL (Erkenning van vorige leer)
SADC (Southern African Development Community)	SAOG (Suider-Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenskap)
SADTU (SA Democratic Teachers' Union)	SADOU (SA Demokratiese Onderwysersunie)
SAPC (Strategic Academic Planning Committee)	SABK (Strategiese Akademiese Beplanningskomitee)
SARS (Serious Acute Respiratory Syndrome)	EARS (Ernstige Akute Respiratoriese Sindroom)
SAQA (South African Qualifications Authority)	SAKO (SA Kwalifikasie-owerheid)
SASSU (SA Student Sports Union)	SASSU (SA Studentesportunie)
SENEX (Senate Executive Committee)	UK (Uitvoerende Komitee)
SSA examination (supplementary, substitute and aegrotat examination)	APS-eksamen (aanvullende, plaasvervangende en siekte-eksamen)
STH (School for Tourism and Hospitality)	STG (Skool vir Toerisme en Gasvryheid)
WSD (World Summit for Sustainable Development)	WVO (Wêreldberaad vir Volhoubare Ontwikkeling)

Deel 2 (Eng. sonder erkende Afr. afkortings/akronieme)

AARP	Alternative Admissions Research Project (Alternatiewetoelatingsnavorsingsprojek)
AARTO	Administrative Adjudication of Road Traffic Offences (Wet op Administratiewe Beregtiging van Padverkeermisdrywe)

ABET	Adult Basic Education and Training (Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwasseenes)
ADC	Academic Development Centre (Sentrum vir Akademiese Ontwikkeling)
AJOL	African Journal Online
AQL	Academic and Quantitative Literacy Test (Akademiese en Kwantitatiewe Geletterdheidstoets)
CAT	Centre for Academic Technologies (Sentrum vir Akademiese Tegnologieë)
CE	Community Engagement (Gemeenskapsbetrokkenheid)
CENLED	Centre for Local Economic Development (UJ) (Sentrum vir Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling)
CenTAL	Centre for Technology-assisted Learning (Sentrum vir Tegnologies Ondersteunde Leer)
CHED	Centre for Higher Education Development (Sentrum vir Hoëronderwysontwikkeling)
CPSF	Consultation and Problem-solving Forum (Konsultasie- en probleemoplossingsforum)
DALRO	Dramatic, Artistic and Literary Rights Organisation
DENOSA	Democratic Nursing Organisation of SA
DIPEM	Division for Institutional Planning, Evaluation and Monitoring (Afdeling vir Institusionele Beplanning, Evaluering en Monitering)
DIPQP	Division for Institutional Planning and Quality Promotion (Afdeling vir Institusionele Beplanning en Kwaliteitsbevordering)
ETDP	Education, Training and Development Practitioner (Onderwys-, Opleidings- en Ontwikkelingspraktisyn)
FOTIM	Foundation of Tertiary Institutions of the Northern Metropolis
GEAR	Growth, Employment and Redistribution Strategy (Strategie vir Groei, Werkverskaffing en Herverdeling)
HEDA	Higher Education Data Analyser (Hoëronderwysdata-ontleder)
HEMIS	Higher Education Management Information System (Hoëronderwysbestuursinligtingstelsel)
HTML	Hypertext Markup Language (Hiperteksmarkeertaal/Hiperteksuitlegtaal)
INASP	International Network for the Availability of Scientific Publications (Internasionale Netwerk vir die Beskikbaarheid van Wetenskaplike Publikasies)
ITS	Integrated Tertiary Software (Geïntegreerde tersiêre programmatuur)
JET	Joint Education Trust (Gesamentlike Onderwystrust)
KPA	Key Performance Areas (Sleutelprestasiegebiede)
KPI	Key Performance Indicators (Sleutelprestasie-aanwysers)
KPT	Key Performance Targets (Sleutelprestasiedoelwitte)
LED	Local Economic Development (Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling)
LPC	Leadership in Performance and Change (Leierskap in Prestasie en Verandering)
MC	Management Committee (Bestuurskomitee)
Naledi	National Labour and Economic Development Institute (Nasionale Arbeids- en Ekonomiese Ontwikkelingsinstituut)

NCV	National Certificate Vocational (Nasionale Sertifikaat (Beroepsgerig))
Nepad	New Partnership for Africa's Development (Nuwe Vennootskap vir Afrika-ontwikkeling)
NSB	National Standards Body (Nasionale Standaardeliggaaam)
NSFAS	National Student Financial Aid Scheme (Nasionale Studente- Finansiële Hulpskema)
ODETDP	Occupational-directed Education, Teaching and Development Practice (Beroepsgerigte Opvoedings-, Onderrig- en Ontwikkelingspraktyk)
PQM	Programme Qualification Mix (Programkwalifikasiesamestelling)
PsyCaD	Centre for Psychological Services & Career Development (Sentrum vir Sielkundige Dienste & Loopbaanontwikkeling)
PTEEP	Placement Test in English for Educational Purposes (Plasingstoets in Engels vir Onderrig)
PWG	Programme Working Group (Programwerkgroep)
QEPTT	Quality Enhancement Project Task Team (Kwaliteitsverhogingprojektaakspan)
QWG	Quality Working Group (Kwaliteitswerkgroep)
QPU	Quality Promotion Unit (Kwaliteitsbevorderingseenheid)
REQV	Relevant Educational Qualification Value (Toepaslike Onderwyskwalifikasiewaarde)
RNA	Research Niche Area (Navorsingsnisgebied)
SAIEE	SA Institute of Electrical Engineers (SA Instituut vir Elektriese Ingenieurs)
SALDRU	SA Labour & Development Research Unit (SA Arbeids- en ontwikkelingsnavorsingseenheid)
SASA	Sociology Association of SA (Sosiologievereniging van SA)
SETH	Science, Engineering, Technology & Health Sciences (Wetenskap, Ingenieurswese, Tegnologie & Gesondheidswetenskappe)
SGB	Standard Generating Body (Standaard Genererende Liggaam)
SLED	Sustained Local Economid Development (Volgehoue Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling)
STLC	Senate Teaching and Learning Committee (Senaatskomitee vir Onderrig en Leer)
TQM	Total Quality Management (Totale Gehalte-/Kwaliteitsbestuur)
WebCT	Web Course Tools (Webkursusinstrumente)